सुप्रलातम् स्रेश प्रा. मट्ट 079-23226251 હાઇક

સલામી સવારની..

મીડિયા મોજે મળી સત્તા પચાવી ન શક્યા! માંડ મળી હતી આબરૂ બચાવી ન શક્યા! **स्त्रयावी न श**ड्यां प्रसोसनोथी प्रश्वाने -पेडेन्नेथी यतहारोने नयावी न शड्या!

*आખरे डू*टयो પ્રચાર પરપોટો *पूठ हं सजी*

પંચાયતોમાં પણ હવે પડશે हारजी भार

ચિંતન

અંભાસિ જલ જન્તુનાં દુર્ગ નિવાસિનામ્ ા સ્વભૂમિઃ શ્વાપદાદીનાં રાજ્ઞાં મંત્રી પરં બલમ્ ॥

'જળચર પ્રાણીઓની શક્તિ-તાકાત પોતાનો જળવિસ્તાર છે અને કિલ્લામાં સુરક્ષિત રહેતાં જનોનોનું રક્ષણ-બળ-તાકાત કિલ્લો છે. વન્ય અને ગ્રામનિવાસીજનોનું બળ એમનું રહેઠાણ છે પરંતુ રાજાની શક્તિ-બળ-તાકાત તેનો મંત્રી છે.'

આપણે જાણીએ છીએ કે હાથી અને સિંહ સિવાયના પ્રાણીઓ પોતાના જન્મસ્થાન સિવાયનો વિસ્તાર છોડીને કયાંય જતાં નથી. કૂતરું પણ પોતાની હદ સુધી અજાણ્યાં કૂતરાં કે માણસનો પીછો કરે છે સીમા આવે ત્યારે ઊભું રહી જાય છે. બધા પ્રાણીઓ (માણસ સહિત) પોતાની હદમાં જ બળુકાં હોય છે.

ગુંડા કે બળવાન સામાજિક નેતા પણ પોતાનો વિસ્તાર ઓળખીતા-પારખીતા ન હોય ત્યાં 'નમ્ર' બની જાય છે. આમ જોઈએ તો બધાએ પોતાની હદ-મર્યાદા-સીમામાં જ રહેવું જોઈએ. કોઈ હદબહાર જાય ત્યારે તેને

મગરમચ્છની તાકાત પાણીમાં વધારે ચાલે હાથી, પાણીમાં નબળો પડે - રાજા પોતાના કિલ્લામાં સુરક્ષિત હોય છે. દરેક વ્યક્તિ-પશુપંખી પ્રાણી પોતાના વિસ્તારમાં બળુકાં હોય છે.

સુવિચાર

- ભગવાને જે કહ્યું એ સર્વ રીતે યોગ્ય જ હશે એવી શ્રદ્ધા જયારે સ્થિર બનવા લાગે ત્યારે માનવું કે તમારી ભીંતરમાં બેઠેલ આત્મા વિરાટ બની રહ્યો છે - **એસ. ભ**ટ્ટાચાર્ચ
- પરમાત્માનાં દર્શન માટે પણ આંખો ખુલ્લી હોવી જરુરી છે, આ આંખો એટલે મુક્ત ચિત્ત, સ્વતંત્ર ચિત્ત - અમૃતિબંદ્
- જૂઠી માન્યતાના જ્ઞાન કરતાં અજ્ઞાન વધુ સારું, જરુર છે ચિત્તમાં ઉજાસની, ભારમુક્ત ચિત્ત જ સ્વતંત્ર ચિત્ત બની શકે છે - ધર્મસૂત્ર
- બધે પ્રેમ દયાભાવ અનુકંપા સમભાવ રાખી જીવીએ તે પણ એક ભક્તિ જ છે... ભગવાન ને પણ આવી ભક્તિનો ખપ છે - **ડોંગરેજી**
- ભગવાને પ્રત્યેક ઘટનામાં મારું હિત જ વિચાર્યું હશે એવું વિચારે તે સાચો આસ્તિક *માનસસૂત્ર* (संडबन : दीपड वी. आसरा)

બોધકથા

આપણે ત્યાં સરકારી કચેરીઓમાં 'વેપારી' વર્ગ પહેલા નાની નાની 'ગીફ્ટ'નું અફીણ ચટાળી કર્મચારીઓને ખાયકીની લતે ચઢાવે છે પછી આ લત 'કરોડો' ના પૅકેજ પકડે છે.

એક અમેરિકન માનસશાસ્ત્રી, રશિયાનાં મજૂર વર્ગના બાળકો જે ગરીબ અને માનસિક રીતે પછાત હતાં એમના અભ્યાસ માટે રશિયા ગયા. સાથે અમેરિકન બનાવટનાં ચોકલેટ-બિસ્કીટ-બોલપેન-નોટ્સ વગેરે પણ લઈ ગયા…

રશિયાના ઘણા બધા મજૂર વિસ્તારમાં ફર્યા અને રશિયન મજૂર-માતા-પિતા-બાળકોને ઘણા પ્રશ્નો પૂછ્યા. નોંધો તૈયાર પણ કરી... પણ આ દરમિયાન એક પણ બાળક આ માનસશાસ્ત્રી પાસેથી ચોકલેટ-બિસ્કીટ કે કંઈ પણ વસ્તુ, ખૂબ આગ્રહ છતાં પણ સ્વીકારતા ન હતા. અમેરિકને આ બાબતે એક રશિયન બુઝુર્ગને પૂછ્યું - બાળકો કેમ લેતાં નથી?!

બુઝુર્ગ કહે - 'અમે નાનપણથી બાળકને કોઈની પાસેથી કંઈ પણ ન લેવાની કડક સૂચના આપીએ છીએ. અમે મહેનતકસ છીએ, આવી નાની નાની બક્ષિસ માણસને લાલચી બનાવે છે.'

પંડિત જવાહરલાલ નહેરૂ - નૂતન ભારતના ઘડવેયા

ભાખરાનાંગલ બંધ જેવી યોજનાઓ અને ભિલાઈ પ્લાન્ટ જેવા ઉદ્યોગો સ્થાપી જડબાતોડ જવાબ આપ્યો હતો.

ચૌદરી નવેમ્બરનો દિવસ નહેરુ' તરીકે ઓળખાતા હતા. હાથસમાસરદાર પટેલ અને પંડિત પંડિત નહેરુના જન્મદિવસ તરીકે એમના જન્મદિવસને આંતરરાષ્ટ્રીય નહેરુ વચ્ચે કેટલાક મુદ્દાઓ પરત્વે ઊજવાતો રહ્યો છે. આ વર્ષે એમની બાલ દિન તરીકે માન્યતા મળેલી છે. પ્રામાણિક મતભેદ જરુર હતા, પરંતુ સવાસોમી જયંતી ઊજવાઈ રહી છે. સમય સમયનું કામ કરે છે. આઝાદીના અગત્યની બાબતોમાં બેઉ નેતાઓ ભારતને મદારીઓના દેશ તરીકે સાતમા દાયકાનાં છેલ્લાં વર્ષો સાથેમળીનેનિર્ણયલેતાહતા. દેશના ઓળખાવતાં અંગ્રેજોને એમણે દરમિયાન પંડિત નહેરુ કેટલા પ્રસ્તુત વિભાજનનો મુદ્દો એટલો સંવેદનશીલ

પંડિત નહેરુ દેશના સૌથી લોકપ્રિય અને પ્રાસંગિક છે, તે આપણી વર્તમાન હતો કે ખુદ રાષ્ટ્રપિતાના અભિપ્રાયની નેતા અને પ્રથમ વડાપ્રધાન તો હતા વાસ્તવિક સ્થિતિનું તટસ્થ અવલૉકન અવગણના કરીને આ બેઉ નેતાઓએ જ. સ્વતંત્ર ભારતના આ વિશ્વકર્માના કરીએ તો સમજાશે. મહાત્મા ગાંધી સમાધાનકારી સ્વીકારી લીધી હતી. બહુઆયામી વ્યક્તિત્વનાં અનેક માટે પંડિત નહેરુએ જ 'ફાધર ઑફ આજે આટલાં વર્ષો પછી પાસાં પૈકી એમનું બાળકો પ્રત્યેનું ધ નૅશન' - રાષ્ટ્રપિતા જેવી સંજ્ઞા રાજકારણીઓ આ બેઉ નેતાઓને ગઈ હતી. પછી તો 'ઇન્દિરા એ જ એમની દાનત સામે થોડી શંકા કરી આકર્ષણ એટલું તીવ્રહતું કે તેઓ એ પ્રચલિત કરી હતી. આઝાદીની પોતપોતાની અનુકૂળતા મુજબ ઈન્ડિયા' સુધીનો દોર ચાલ્યો. શકાય? નહેરુ નૂતન ભારતના જમાનામાં બાળકોના પ્યારા 'ચાચા લડાઈ વખતે ગાંધીજીના ડાબાજમણા મૂલવવાનો પ્રયાસ કરે છે ત્યારે તે નહેરુની ઈમેજને વંશવાદથી ભારે ઘડવૈયા તરીકે અમર રહેશે.

તંત્રીસ્થાનેથી....

વનસૃષ્ટિનો

એમનો યોગ્ય વારસો જાળવી શકી કેવા કપરા સંજોગોમાં નેતૃત્વ પુરું નથી. એ તો લોકશાહીના પ્રબળ પાડ્યું હતું તેની તો એમના ટીકાકારો પક્ષધર હતા. એમને વંશવાદ નોંધજનથી લેતા. આંતરરાષ્ટ્રીય ચલાવવાની સ્વપ્ને પણ લાલસા ન જ સ્તરે એક ગુલામીની જંજીરોમાંથી હોય. પંડિત નહેરુએ એમની હયાતી મહામહેનતે છુટેલો દેશ તાત્કાલિક દરમિયાન ઈન્દિરા ગાંધીને કોઈ મોટું 'મહાસત્તા' થોડો બની શકે? એને જ કોંગ્રેસને એનું ભવિષ્ય દેખાયું હતું. સામે રામમનોહર લોહિયા જેવા યાદ રાખવા જોઈએ. બનવાજોગ કે પ્રચંજ સમાજવાદીઓ હતા. એટલે એમની રણનીતી કાશ્મીર જેવા મુદ્દે કોંગ્રેસ રક્ષણાત્મક સ્થિતિમાં મુકાઈ 🗦 લ પણ થઈ ગઈ હોય. એથી

વખતની વાસ્તવિકતા વીસરી જાય છે. ધસારો પહોંચ્યો છે. પણ એમાં નહેરુના પ્રચંડ તેજથી અંજાયેલી કોંગ્રેસ નહેરુનો શો વાંક? નહેરુએ દેશને પદ નહોતું આપી દીધું. કોંગ્રેસ પ્રમુખ મહાસત્તા સુધી પહોંચાડવા માટેનો બની શક્યા હતા, તે શું સૂચવે છે? પુરુષાર્થ પંડિત નહેરુએ શરુ કર્યો પરંતુ એ પણ સાચું કે ઈન્દિરા ગાંધીમાં હતો, તે ન જ ભૂલવું જોઈએ. નહેરુને દેશની ઈમારતની પાયાની ઈંટ તરીકે

આપણે ઘણાં જીવોને બે જુદા-જુદા કે વિરોધીભાસી દેખાવ કે જેમાં શરીરના રંગને મુખ્ય કહી શકીએ તેવા જોવા મળે છે. ઘણા બધા સરિસુપો, ઉભયજીવીઓ, માછલીઓ, પક્ષીઓ કે સસ્તન પ્રાણીઓના શરીરનો ઉપરનો ભાગ મોટાભાગે ઘાટારંગનો જોવા મળે છે જયારે તે જ શરીરનો નીચેનો કે પેટાળ ભાગ આછા રંગનો જોવા મળે છે.

કાળીયાર મૃગ નરની પીઠનો ઉપરનો ભાગ તેના નામ મુજબ કાળો હોય છે. જયારે નીચેનો પેટાળ ભાગ સફેદ રંગનો હોય છે. સાપ, કાચબા, મગર, ગરોળીઓ, માછલીઓ, દેડકા વગેરેમાં પીઠ કે ઉપરનો ભાગ બાહ્ય કે આસપાસના વાતાવરણમાં ભળી જાય તેવા ઘાટા કાળા, કથ્થાઈ, લીલા, ભૂખરા રંગોવાળા હોય છે. આ બધા જ જીવોમાં તેમનું પેટા કે નીચેનો ભાગ આછો સફેદ પીળો કે બદામી રંગનો હોય છે. છમ્મવેશ (Camouflage) માં આને વિરુદ્ધ (પ્રતિ) ઝાંય કે **પ**િટ્ય છાયા (Counter Shading) કહેવામાં આવે છે.

હેમંત સુથાર દરિયાઈ શાર્ક માછળીઓની ઉપરનો આકાશ તરફ રહેતો પીઠનો ભાગ ઘાટા રંગનો હોય છે. દરિયાના પાણીનો ઉપરથી દેખાતો રંગ ઘાટો હોવાથી શાર્ક પાણીમાં ભળી જાય છે, અલગ દેખાતી નથી. સમુદ્રની પાણીની સપાતી પર તે સરળતાથી જોવી કઠીન બને છે. તેનાથી વિરુદ્ધ તેનો સમુદ્રના તળીયા તરફ રહેતો પેટાળ ભાગ આછા રંગનો હોય છે. પરિજ્ઞામે તે તળિયાના ભાગેથી અન્યજીવોને જોવામાં અઘરી બને છે. આ કારણે શાર્ક તેના શિકારને તેની ઉપસ્થિતિની અનુભૂતિ થાય તે પહેલાં ઝડપી લે છે.

દરિયાના જે ભાગોમાં સૂર્યપ્રકાશ પડતો હોય તેના કારણે પાણીમાં પડછાયો પડી 🛾 શત્રુઓ ભ્રમિત થાય છે કે ડરે છે. શકે છે જે તેના પેટાળના આછા રંગને કારણે કળી શકાતો નથી.

આસપાસના વાતાવરણમાં ભળી જવા માટે જીવોને બે બાબતો મદદરુપ બને

છમ્મવેશ–જીવોની બચવાની યુક્રિતઓ

છે. એક છે જીવોની ચામડીમાં રહેલું રંગદ્રવ્ય (Pigment) અને બીજું છે તેનો શારીરિક ઢાંચો. માઈક્રોસ્કોપીંક કે બાયોક્રોમ પ્રકારના આ રંગદ્રવ્યોને કારણે શરીર પર જયારે અમુક તરંગ લંબાઈનો પ્રકાશ પડે છે ત્યારે ખાસ પ્રકારનો શોષાય છે અને ખાસ પ્રકારનો પરાવર્તિત થાય છે. આવા રંગ દ્રવ્યો પ્રિઝમની જેમ પ્રવેશેલ કિરણને અલગ રંગમાં પરાવર્તિત કરે છે, જેથી જીવ આસપાસના વાતાવરણમાં ભળી જાય છે.

ધ્રુવીય પ્રદેશનું રીંછ પોલાર બેઅરની ચામડીની રૂંવાટી ખરેખર કાળા રંગની હોય છે પરંતુ સફેદ અને સૂર્યમાંથી નીકળતા પ્રકાશ તેની અર્ધપારદર્શક રૂંવાટીવાળી ચામડીમાંથી પસાર થઈ પરાવર્તિત થતી હોઈ પોલર બેઅર (રીંછ) સફેદ રંગનું દેખાય છે.

રંગ બદલવામાં માહેર એવા કાચીંડા (સરડો) (Chemeleon) થી આપણે સહુ પરિચિત છીએ. આ કાચીંડાના રંગ બદલવા માટેના કારણમાં એવું પણ જાણવા મળ્યું છે કે તે પોતાના અન્ય સાથીઓને ભયથી ચેતવવા માટે પણ ખાસ પ્રકારના રંગ

> કેટલાક જીવો શરીરના રંગોમાં બદલાવ લાવવા માટે સક્ષમ હોતા નથી એટલે આસપાસના કુદરતી પદાર્થો ધારણ કરી લે છે. રણપ્રદેશના કરોળિયાઓની ખાસ જાતો પોતાને છુપાવવા માટે શરીર પર રેતી ધારણ કરી લે છે. તાંતણા કે રૂંવાટીવાળા ભાગોમાં રેતી ભરાઈ જતી હોઈ તેને રેતાળ જમીન પર શોધવો મુશ્કેલ બની જાય છે.

> તાજેતરમાં થયેલા એક સંશોધનમાં છુપાવવાની કે જાહેર ન થવાની એક નવી જ પદ્ધતિ જાણવા ળી તે મુજબ દરિયામાં પરવાળાઓના ખડકોમાં આશ્રય લેતી ફાઈલ ફીંશ (માછલી) પરવાળા (કોરલ) જેવી ગંધ તેના શરીરમાંથી છોડે છે. આ કારણે તેના શત્રુ ભક્ષકો ગંધની મદદથી તેને પકડી શકતાં નથી અને છેતરાઈ જાય છે.

કેલીફોર્નિયામાં જોવા મળતી એક જમીન પર રહેતી ખિસકોલી (Ground Squirell) તેના ભક્ષક શત્રુ એળા રેટલ સ્નેક (ઘુંઘરીવાળા સાપ)ની ખેરવેલી ચામડી ચાવે છે અને તેનું થુંક/લાળ, પૂંછડી/શરીર ભાગો ચોપડી દે છે. આ કારણે તેના શરીરમાંથી ઝેરી રેટલ સાપ જેવી ગંધ આવતી હોઈ આ ખિસકોલીના ભક્ષકો/

બાહ્ય રીતે સરળ લાગતી જીવસૃષ્ટિમાં અગણિત રહસ્યો ભર્યા છે. જે પૈકી ઘણું જાણવૌનું બાકી છે તેની ગૂઢતા આપણા માટે આશ્ચર્યજનક અને રહસ્યમય બની રહી છે.

મળો... હાઈ-ટેક 'ચાણક્ય'

સાલ ૨૦૧૪...લોકસભાની ચૂંટણીનો પ્રચાર આખરી તબક્કામાં હતો...આખાયે દેશમાં મોદી મોદીનો નારો હવામાં ગુંજતો હતો...ભલે સમ્પૂર્ણ બહુમતી નહિ તો પણ બીજેપીની સરકાર બનશે એવી હવા બની ગયેલી...ચાય પે ચર્ચા...વિવિધ એડ...સોશિયલ મીડિયા...ભવ્ય -હાઈટેક અને ઈફેક્ટીવ રેલીઓ...વગેરે વગેરે પુરજોશમાં હતી...નરેન્દ્ર મોદીને વડાપ્રધાન પદે પ્રોજેક્ટ થયા પછી લોકોના દિલોમાં સ્થાપિત કરવા માટે થઇ રહેલા આ પ્રચાર પ્રયાસો પાછળ એક માણસનું દિમાગ દોડી રહ્યું હતું...એ હતો પ્રશાંત કિશોર !! પોતાની ટીમની તનતોડ અને દિમાગી મહેનતો પછી મોદી અને બીજેપીની જીત પાક્કી હતી એવા સમયે પ્રશાંતે અમિત શાહને પૂછચું કે જુનમાં મોદી સરકાર પાક્કી જ છે, એના પછી (અમારું) શું ? "કહેવાય છે કે એને એવો જવાબ સાંભળવા મળેલો કે 'જુન પછી જુલાઈ આવશે…તમને તમે જે મહેનત કરી એના પૈસા મળી જશે...બાત ખતમ '' ભવ્ય જીત પછી પ્રશાંત અને ટીમનું માનવું હતું કે જીતમાં મોટો હિસ્સો એમનો છે જયારે બીજેપી આલાકમાનનું માનવું હતું કે કાર્યકરોની મહેનતનું ફળ છે આ ભવ્ય વિજય...!!! બસ થઇ રહ્યું...મોદીને લાર્જર ધેન લાઈફ...દેશ માટે શ્રેષ્ઠ વડાપ્રધાન....ઈમાનદાર...વિકાસપુરુષ વગેરે વગેરે પ્રસ્થાપિત કરવામાં છેલ્લા એકાદ વર્ષથી મહેનત કરી રહેલ પ્રશાંત કિશોર અને એની ટીમ

હાંસિયામાં ધકેલાઈ ગઈ પણ ઊંડે ઊંડે પ્રશાંતના દિલમાં એ ખુચી ગયું કે એની આ તનતોડ કામની કદર થઇ

નહિ...!!! મોદી દિલ્હીની ગાદીએ બિરાજમાન થયા...પ્રશાંતને એમ હતું કે એની આ આકરી મહેનતના ફળ સ્વરૂપે એ બીજેપીનો કાયમી રણનીતિકાર બની જશે પણ એવું ના થયું, બેકાર બની ગયેલા પ્રશાંતે પછી

કોંગ્રેસનો સમ્પર્ક કર્યો પણ બાત બની નહિ અંતે નવેમ્બર ૨૦૧૪માં જેડીયુ સાંસદ પવન વર્મા દ્વારા એની મુલાકાત થઇ નીતીશકુમાર સાથે. નીતીશ બિહારની એક વર્ષ પછી આવનારી ચૂંટણીની તૈયારી કરતા હતા અને એના માટે સારો રણનીતિકાર-પ્રચારકની તાતી જરૂર હતી. મોદીને ગુજરાતના સીએમથી દિલ્હી પહોચાડવામાં પ્રશાંતની આગવી પ્રચાર શૈલીનો ખાસ્સો પ્રભાવ હતો એ નીતીશ જાણતા હતા ને બીજેપીથી પ્રશાંતના વણસેલા સંબંધો પણ. નીતીશે તક ઝડપી લીધી અને પ્રશાંતની નિમણુક કરી બિહારની આગામી ચૂંટણીના મુખ્ય પ્રચારક અથવા તો એમ કહો ને કે રાજનૈતિક સલાહકાર તરીકેની. કોને ખબર હતી કે બરાબર એક વર્ષ પછી આ જુગલ જોડી બીજેપી અને ખાસ કરીને મોદી-અમિત શાહનો બિહારમાંથી સફાયો કરી નાખવાની છે? પ્રખર રણનીતિકાર પ્રશાંત અને એની અંદર બીજેપી અને શાહે રીજેક્ટ કરેલી એની ક્ષમતાને સાબિત કરવાની તાલાવેલી નીતીશને દેખાઈ ગયેલી તો સામે છેડે લોકસભાની ચૂંટણીમાં જેડીયુને મળેલી હાર પછી વિધાનસભામાં પોતાની આબરૂ બચાવવી નીતીશ માટે પણ જરૂરી હતી કેમકે સામે પક્ષે સત્તાશાળી એનડીએ હતો. બંનેની પોતપોતાને સાબિત કરવાની જિજીવિષાએ એક લીથલ કોમ્બીનેશનને જન્મ આપ્યો અને એ હતું નીતીશ + પ્રશાંતની ટીમ. અને નવેમ્બર ૨૦૧૪માં મળેલા આ બંને જીવની ડુ ઓર ડાય એટીટ્યુડનું પરિણામ બરાબર એક વર્ષ પછી બિહાર ઇલેક્શનમાં મળ્યું... મોદી અને એનડીએની જેમ જ નીતીશ એન્ડ કમ્પની વીન વિથ

મેજોરીટી...!! એબ્સોલ્યુટ ટુ થર્ડ મેજોરીટી...!! શોકિંગ કોર એનડીએ એન્ડ સ્પેશિયલી ફોર 🕻 બીજેપી...!!

કાબે અર્જુન લુટીયો...બસ બિલ્ફુલ એજ તર્જ પર પ્રશાંત કિશોરે નીતીશ એન્ડ કમ્પનીનો પ્રચાર કર્યો. પ્રશાંત અને એની ટીમે મોદી બ્રાંડ પ્રસ્થાપિત કરવા જે ભગીરથ કાર્ય કરેલું એનાથી બિહારમાં પરિસ્થિતિ ઉલ્ટી હતી. એક તો મોદી વખતે સ્વયં મોદીનો જાદુ જ ગુજરાત અને સમગ્ર દેશમાં અગાઉથી ફેલાયેલો હતો

જયારે બિહારમાં નીતીશ રાજકીય આવજાવીને લીધે થોડા ફિક્કા હતા બીજું કે બિહાર પછાત રાજ્ય કહેવાય જ્યાં હાઈટેક પ્રચાર કરવા પણ અક્કલ વાપરવી પડે, ત્રીજું કે ભલે જેડીયુ અને નીતીશે પ્રશાંત એન્ડ ટીમને પ્રચારની જિમ્મેદારી સોપી હોય પણ પ્રશાંતને સાથે થે લાલુ અને કોંગ્રેસને પણ ચમકાવવું પડે એમ હતું કેમકે આખરે તો મહા-ગઠબંધનના આ ત્રણેય મહત્વના સાથીઓ હતા એટલે ખાલી નીતીશને પ્રોજેક્ટ કર્યે કશું વળે નહિ. રણનીતિકાર તરીકે પ્રશાંતે એ પણ ધ્યાન રાખવાનું હતું કે ખાલી પોસ્ટરો કે જીન્ગલો કે સ્લોગ્નોથી કામ નહિ ચાલે પણ સાથે સાથે વિરોધીઓને એમનો સેફ ઝોન છોડીને ખુલ્લામાં લાવવા પડશે અને એ પણ વાતનું ધ્યાન રાખવું પડશે કે લાલુ એન્ડ કંપનીની છબી નીતીશને નુકશાન ના પહોચાડે. અને સૌથી અગત્યનું બિહાર જેવા રાજ્યના ખૂણે ખૂણાની ખબર રાખવાની હતી. પણ આ તો પ્રશાંત કિશોર. બીજેપીને દેખાડી દેવાની દીવાનગી એટલી હદ સુધી હતી કે પ્રશાંતે બિહારની એક એક બેઠકના ઉમેદવારની ડીટેલથી લઈને જે તે વિધાનસભા સીટનું આકલન પોતાના દિમાગમાં સોલીડ ફીડ કરી લીધેલું.

યાદ છે ને મોદીની ચાય પે ચર્ચા ?? બસ એ જ તર્જ પર પ્રશાંતે બિહારમાં કરી પર્ચે પે ચર્ચા... મોદી અને એનડીએ નેતાઓ હેલીકોપ્ટરોમાં ઉડાઉડ કરતા હતા ત્યારે નીતીશ એન્ડ કમ્પની એ બિહારની એક એક સીટ પર વ્યક્તિગત સમ્પર્ક કર્યો… મોદીના હર ઘર મોદીની જેમ જ એણે બિહારમાં હર ઘર દસ્તક જેવો પ્રચાર શરૂ કર્યો. શોશિયલ મીડિયાના નામથી જ ભડકતા લાલુ અને નીતીશ જેવાને પ્રશાંતે શોશિયલ મીડિયા સાથે કનેક્ટ કર્યા. સંસદની ચૂંટણીની જેમ જ બિહાર ઈલેક્શનમાં ૨૫% એવા મતદારો હતા જે પહેલી વાર મત આપવાના હતા અને જાહિર છે કે એટલે એ લોકો સ્વાભાવિક રીતે ૧૮-૨૫ વર્ષના યુવાનો હતા. પ્રશાંતે આવા નવા મતદારોને ટાર્ગેટ કર્યા..બિહારે પહેલી વાર આક્રમક પોસ્ટર વોર જોયું. પટનાની સડકો, દીવાલો અને બજારો આકર્ષક અને આક્રમક સ્લોગનોવાળા પોસ્ટરોથી ઉભરાતું ગયું. પ્રશાંતની ટેકનીક સિમ્પલ હતી કે વધુને વધુ લોકોના દિમાગ અને નજરમાં વધુમાં વધુ સમય નીતીશ એન્ડ કંપની રહેવી જોઈએ. મોદીએ ગુજરાત અને પછી સંસદ ચુનાવમાં વાપરેલી ૩-ડી ટેકનોલોજીનો પણ જમ કે ઉપયોગ થયો.' બિહાર મેં બહાર હો...નીતીશકુમાર હો "પ્રશાંતની ટીમે બનાવેલું આ થીમ સોંગ બિહારીઓની જીભે ચડી ગયું. આ બધા ઉપરાંત પ્રશાંત માટે સરળ એ થયું કે એનડીએ અને એના રણનીતિકારોએ પ્રચાર દરમ્યાન સામેથી પ્રશાંતને અનેકો મુદ્દા આપ્યા જેવાકે મોદીએ એક રેલીમાં ખેરાત કરતા

અનુસંધાન પાના નં. ૫ પર

વાદળોની ઉપર વસતા શહેર – આઈએલના અવિસ્મરણીય પાશ્રો

મોરપીંછના રંગ

ડો. ક્રેંચાલાલ ભટ્ટ

મહાભારતના મૂળ સુધી જાય છે. કહેવાય છે કે અર્જૂન આ પ્રદેશમાં દિવ્ય શસ્ત્રો મેળવવા ભગવાન શીવની તપસ્યા કરવા ગયેલો અને શસ્ત્રો મેળવી ત્યાંથી નાગ કન્યા સાથે લગ્ન કરીને પાછો આવેલો. કેમ કે આ પર્વતીય ધરતીના લોકો સૌન્દર્ય અને સાહસથી ભરેલા છે. અહી એક પ્રકારની દિવ્યતાનો અનુભવ થાય એવી ધરતી, હવા, પાણી અને માણસો છે. અહીની સંસ્કૃત્તિ અને શિષ્ટાચાર સૌથી વધુ પ્રચલિત છે. અહીં પર્વતોની ઊંચાઇ અને આકાશની વિશાળતાની સાથે અહીં વસતા લોકોના હદયની પણ વિશાળતા અને વિચારોની ઊંચાઇ મને જોવા મળી છે, મારી મિઝોરમની યાત્રા દરમિયાન ત્યાંના મારા પાંચ દિવસીય રોકાણમાં મને એવી કેટલીક વ્યક્તિઓનો પરિચય થયો... કે જેમણે મને કોઇ ને કોઇ રીતે પોતાની તરફ આકર્ષિત કર્યો છે. એમના વ્યક્તિત્વની થોડીક પૂષ્પ પાંદડીઓ દ્વારા અહી મિઝોરમની ધરતીની સુગંધ આપણે માણીશું.

1. DR. H. DENKIMI (PRINCIPAL - MIZORAM **HINDI TRAINING COLLEGE - AIZAWAL)**

આ ડેંકીમી મેડમ મિઝોરમની સુપ્રસિદ્ધ હિન્દી ટ્રેનિંગ કૉલેજના પ્રિંસીપાલ હોવા છતાંય અને વળી રાષ્ટ્રીય સંગોષ્ટિના દિવસોમાં જ તેઓ

હોસ્પિટલમાં હોવા છતાંય બધી વ્યવસ્થા ઉત્તમ રીતે ગોઠવેલી. તેમના આખા સ્ટાફને દિલથી કામ કરતો મેં અનુભવ્યો છે. માત્ર સરકારી કામ છે એટલે કરવું પડશે એમ નહી. જાણે પોતાના ઘેર જ કોઇ પ્રસંગ હોય એ રીતે સૌ અધ્યાપિકાઓ - અધ્યાપકો અહી કામ કરતા હતા. પ્રો. ડેંકીમી હોસ્પિટલમાં હોવા છતાંય રોજ બે વાર મને ફોન કરીને પૂછતા કે ''ડૉ ભટ્ટ, આપકો કોઇ તકલીફ તો નહી હૈ ના? ''અને છેલ્લે દિવસે પૂર્શાહુતિ સમારોહમાં અમે મળ્યા ત્યારે વર્ષાથી મને ઓળખતા

હોય એ રીતે ઉમળકાથી, સ્નેહથી મળ્યા... મારી પ્રત્યેનો એક જુદો સદભાવ એમની આંખોમાં મે જોયો હતો.. શું હતો એ સંબધ?

2. SHRI R. ROMAWIA, (MINISTER OF HIGHER & TECHNICAL EDUCATION, MIZORAM)

આ પ્રદેશની રાજનીતિ જેવી હોય તેવી પણ અહીના મુખ્યમંત્રી વિશે મેં સાંભળ્યું છે કે તેમને કોઇપણ સામાન્ય માણસ ગમે ત્યારે તેમના ઘેર કે ઓફિસ જઇને એપોઇમેન્ટ વિના મળી શકે છે અને અહી કેબિનટ કક્ષાના મંત્રી પણ બજારમાં પગે ચાલીને એકલા શાકભાજી લેવા, શોપિંગ કરવા નીકળે છે. અને આ વાતનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ મને અહીના શિક્ષણ મંત્રીશ્રી એ કરાવ્યો, અમારી રાષ્ટ્રીય સંગોષ્ટિનો પૂર્શાહૂતિ સમારોહ તા. ૨૪-સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૫ના રોજ બપોરે બે વાગ્યે હતો. જેના મુખ્ય અતિથિ વિશેષ તરીકે અહીના શિક્ષણમંત્રીશ્રી આર. રોઉમોયા હતા. આ કૉલેજ છેક દૂરના પર્વતની ટોચ ઉપર શહેરથી પંદરેક કિલો મીટર દૂર હતી છતાય મંત્રીશ્રી કોઇપણ જાતની સૂરક્ષા વિના, કમાન્ડો વિના એકલા પોતાની ગાડી લઇને આવ્યા અને અહીં સ્ટેજ ઉપર કોઇ ભવ્યતા નહી, આખું સ્ટેજ ખાલી મંત્રીશ્રી ઓડિયન્સમાં પ્રથમ હરોળમાં સામાન્ય માણસની જેમ અમારી સાથે બેઠેલા. પહેલા સાંસ્કૃત્તિક કાર્યક્રમ હતો પરંતુ આરંભે જ માઇક - લાઇટ કંઇક ખામીને કારણે ખોરવાયા.. લગભગ

અડધા કલાકે સરખું થયું છતાંય મંત્રીશ્રી એકદમ જાણે કે કશુંય બન્યું નથી એમ બેસી અમારી સાથે વાતો કરતા રહ્યા. અને પ્રોગ્રામમાં હિન્દીની ટ્રેનિંગ લેતી શિક્ષિકાઓ, અધ્યાપિકાઓ અને અને ખુદ વાઇસ પ્રિન્સીપાલ - બધાએ એકદમ અલ્ટ્રા મોર્ડન કપડા સાથે ફિલ્મ ગીતો ઉપર ડાન્સ રજુ કર્યા. યુવા શિક્ષક-શિક્ષિકાઓએ સીટીઓ, ચીસો પાડીને પોતાનો આનંદ વ્યક્ત કયી આમ છતાય મંત્રીશ્રીએ ક્યાંય વચ્ચેથી ઉઠીને જવાની ઉતાવળ કર્યા વિના આખો કાર્યક્રમ હસતા હસતા પૂરો કરીને એનો આનંદ લીધો અને પછી જ ગયા. (આવું ગુજરાતમાં થાય ખરું)

3. MS. R. LALTHLA MUANI (ASS. PRO. MHTC - AIZAWL)

આ વાઇસ પ્રિન્સીપાલ મૌની મેડમ જાણે કે હસતું ખેલતું જીવતું જાગતું રમકડું જોઇ લો. વાઇસ પ્રિન્સીપાલ હોવા છતાંય કોઇ મોટપ નહી મને એરપોર્ટ લેવા બે અધ્યાપકને મોકલ્યા હોવા છતાંય મારા સ્વાગત માટે સરકારી ગેસ્ટહાઉસમાં મારા આવ્યા પહેલા હાજર રહી માર્ ભાવાત્મક સ્વાગત કર્યુ હતું. વિદ્યાથીઓ, અધ્યાપકો, સ્ટાફ, સ્થાનિક અને બહારના તજજ્ઞો બધાને સંભાળવા-વ્યવસ્થા કરવી આ બધુ તેઓએ ખુબ જ સૂઝ અને સરળતાથી કર્યું. જાણે કે બધુ આપોઆપ જ ગોઠવાઇ

જતું હોય એવું મે અનુભવ્યું. અને મજાક પણ કેવી કરે. એક તજજ્ઞ નહોતા આવ્યા. તેમના વિશે બીજાને પૂછ્યું કે' જે મહાનુભાવ નથી આવ્યા એ દેખાવમાં કેવા લાગતા હતા? અને કેટલી ઉમરના હતા? "પછી મારા કાનમાં આવી કહે ''જો ભી હો, દિખને મે અચ્છે લગને ચાહિયે, આપકી તરહ યુવા - યહાઁ બૂઢ્ઢાઓ કા ક્યા કામ હૈ? ''પણ આ વાતનો બીજો ત્રીજો કોઇ અર્થ નથી માત્ર એમનું રમતિયાળપણું મને તો છલકતું દેખાયું હતું. કાશ, આપણે પણ આવા થઇ શકતા હોત??

4. MS. ELIZA BETH (ASS. PRO. MHTC AIZAWL)

ઇશ્વર નસીબદાર લોકોને જ ગાલમાં ખંજન આપે છે. હું આઇઝોલના એરપોર્ટ પર ઉતયી ત્યારે મારી સામે એક સુંદર - હસમૂખી મિઝો યુવતી આવીને ઉભી રહી અને ટહુકો કરેલો '' આપ ડૉ. ભટ્ટ હૈ? "મેં હા કહી તો એણે મારી સાથે હસ્તધૂતન કર્યુ. ઘણા વર્ષો પછી કોઇ સુંવાળો સ્પર્શ સજીવ લાગ્યો. એ મને કાર તરફ દોરી ગઇ એની સાથે બીજા પણ એક અધ્યાપક સાઇલો હતા. રસ્તામાં અમે ઘણી વાતો કરી જો કે કારમાં હું આગળ બેઠો હતો અને એ પાછળ તેથી તેના ગાલમાં રહેલા ખંજન મને ગમતા હોવા છતાંય હું વારંવાર જોઇ શકતો નહોતો. બન્ને મને સરકારી ગેસ્ટહાઉસમાં લાવ્યા… રૂમમાં સાથે ફોટા પડાવ્યા. આ એલિઝાબેથ કૉલેજમાં અધ્યાપિકા હોવા છતાય એકદમ ટીપટોપ સુસજ્જ થઇને જાણે કે ફિલ્મના શુટીંગમાં જવાનું હોય એમ તૈયાર થઇને આવે. વાળ ખુલ્લા અને હોઠ ઉપર મોનાલિસા જેવું રહસ્યમય સ્મિત -આપણે સમજી જ ના શકીએ એવું ગૂઢ, ખૂબ ઓછું બોલે અને બોલે ત્યારે ચાંદીના રોકડા રૂપિયા ખખડે એવો અવાજ, ચાલું કાર્યક્રમે પણ મેઇકપ અને કપડાંનું સંપૂર્ણ ધ્યાન રાખે, પ્રથમ જ મુલાકાતમાં કોઇને પણ

અનુસંધાન પાના નં. ૫ પર